

Погорілецька А. В.

*Криворізький факультет Національного університету «Одеська юридична академія»,
старший викладач кафедри гуманітарних та соціально-економічних дисциплін*

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАВА ГРАДЯН НА ОФІЦІЙНУ ІНФОРМАЦІЮ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ

При дослідженні сучасної правової реальності перед дослідниками постають проблеми адаптації нормативно-правової бази до реалій українського суспільства. На думку дослідників соціально-правової природи українського суспільства, правові акти повинні задовольняти інтереси і потреби населення, реалізовувати права і гарантії громадян, однак, існує проблема декларативного характеру деяких явищ сучасного суспільства.

На думку К.І. Белякова, В. М. Брижко, В. Д. Гавловського, Т. А. Костецької, В. С. Цимбалюка, М. Я. Швеця, нормативно-правові акти, що регулюють інформаційні відносини, потребує узгодженості і систематизації.

1. Т. В. Гаман акцентує увагу на тому, що «законодавцю варто попрацювати над усуненням недоліків та неточностей у сучасному інформаційному законодавстві України: встановити чітку ієрархічну єдність законів; кодифікувати велику кількість існуючих законів та підзаконних актів; узгодити понятійний апарат, виправити термінологічні неточності» [Гаман Т. В. *Проблемні питання нормативно-правового забезпечення інформаційної діяльності органів державного управління (регіональний аспект)* / Т. В. Гаман // *Університетські наукові записки*. – 2005. – № 1–2 (13–14). – с. 272–276].

2. Сучасне українське інформаційне законодавство містить у собі дуже багато категорійних розбіжностей і неточностей при визначенні певних понять. Т. А. Костецька вважає, що термінологічні розбіжності, що зустрічаються в нормативно-правових актах, виникли в результаті недостатньої розробленості теоретичних основ інформаційного права; стихійністю процесів законотворення; відсутністю механізму застосування правових норм, їх впливу на суспільні відносини і інформаційну діяльність учасників даних відносин [Костецька Т. А. *Інформаційне право України: навчальний посібник* / Т. А. Костецька. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2009. – 107 с.].

Умовно існуючу інформацію, в залежності від осіб в розпорядженні яких вона знаходиться, можна розділити на приватну, тобто інформацію, що знаходиться у володінні конкретної приватної особи, і офіційну – інформацію, що знаходиться у володінні державного органу влади та органів місцевого самоврядування.

Офіційна інформація – це документована інформація, надана і/або створена в процесі діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування, посадовими чи службовими особами при виконанні поставлених перед ними завдань та функцій, за рахунок державного бюджету.

При її створенні виникають відносини, пов'язані з необхідністю врегулювання функцій, обов'язків та відповідальності відповідних органів за її підготовку у формі офіційного документу, зберігання, надання, поширення. Така інформація у вигляді офіційних документів, за винятками, встановленими законом, є відкритою з необмеженим доступом. Надавати відповідну інформацію, інформувати про свою діяльність та прийняті

рішення – це правовий обов'язок органів законодавчої, виконавчої та судової влади, їх посадових осіб, органів місцевого самоврядування і одна з основних гарантій права на інформацію. Вихідними для гарантій права доступу до офіційної інформації, зокрема, є положення статті 57 Основного Закону України про те, що закони та інші нормативно-правові акти, не доведені до відома населення, є не чинними. Офіційне оприлюднення законів пов'язане із забезпеченням закріпленого Основним Законом права кожного знати свої права і обов'язки, здійснювати доступ до офіційної інформації.

Реалізація права громадян на офіційну інформацію на сьогодні є досить складною проблемою. Чинне законодавство встановлює форми доведення офіційної інформації до відома заінтересованих осіб (Закони України «Про інформацію», «Про доступ до публічної інформації», «Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні»). Проте, як свідчить практика, вони не використовуються владними органами в достатній мірі, інформація про їх діяльність є обмеженою і переважно тенденційною. Слід зазначити, що на законодавчому рівні відсутні чіткі повноваження державних органів та органів місцевого самоврядування по забезпеченню громадян, їх об'єднань відповідною інформацією, обов'язок формувати інформаційні ресурси з питань діяльності, прийнятих рішень; відповідальність за порушення встановленого порядку доступу до інформаційних ресурсів та ін.

За останній час в Україні була прийнята значна кількість нормативно-правових актів, що регламентують доступ громадян до офіційної інформації, але на сьогоднішній день на законодавчому рівні належним чином не визначені правові засоби і механізми доступу зацікавлених осіб до офіційної інформації. Саме тому, необхідно розробити концепцію суспільного доступу громадян до офіційної інформації, при цьому необхідно створити рівні умови для доступу громадян до офіційної інформації, провести уточнення понятійного апарату, розробити механізми реалізації права громадян на офіційну інформацію.

Кубинець В. В.

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
асистент кафедри теорії держави та права*

РОЗСУД В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

У даний час величезне значення має завдання побудови правової держави із загальноприйнятими громадянськими та людськими цінностями, серед яких першорядне місце займає гарантування прав і свобод людини. Держава і особа, співвідношення їх інтересів в кримінальному процесі є однією з найважливіших проблем в суспільстві.

Суб'єкти кримінального процесу, його учасники повинні бути наділені не тільки правами і обов'язками, але і в певних випадках і певною мірою, свободою в їх використанні, у виборі їх поведінки. Держава при цьому неповинна бути лише гарантом використання прав, оскільки і держава і особа є елементами громадянського суспільства, як цілого, вони не тільки є самостійними, але і повинні бути залежними один від одного.